

**การพัฒนาารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อเสริมสร้างนิสัยรักการอ่าน
และทักษะชีวิตด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตสำหรับเด็กปฐมวัย**
**Development of Reading Promotion Activities Model to Enhance Reading Habit
and Life Skill: Health Mind and Body for Early Childhood**

ฐิตียา เนตรวงศ์*

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

Titiya Netwong*

Faculty of Science and Technology, Suan Dusit University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการส่งเสริมการอ่าน และสภาพทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยตามความคิดเห็นของครูปฐมวัย 2) สร้างรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านและทักษะชีวิตด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตสำหรับเด็กปฐมวัย 3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน และ 4) รับรองและนำเสนอรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาแบ่งเป็น 4 กลุ่มตามวัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) ครูปฐมวัย จำนวน 143 คน 2) ผู้เชี่ยวชาญเพื่อการสัมภาษณ์ จำนวน 7 คน และประชุมกลุ่ม จำนวน 8 คน 3) เด็กปฐมวัย จำนวน 25 คน และ 4) ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อรับรองรูปแบบ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 1) แบบสอบถาม 2) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก 3) แบบสังเกตพฤติกรรมรักการอ่านและทักษะชีวิต และ 4) แบบรับรองรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) t-test และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ซึ่งผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านสำหรับเด็กปฐมวัยของครูปฐมวัยโดยภาพรวมการปฏิบัติอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$) การปฏิบัติกิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัยของครูปฐมวัย โดยภาพรวมการปฏิบัติอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$) 2) รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบคือ (1) บุคลากร (2) การจัดการและทรัพยากรเพื่อดำเนินการ (3) กิจกรรมเพื่อดำเนินการกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน (4) พื้นที่ดำเนินการและสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการอ่านและทักษะชีวิต และ (5) การประเมินผล 3) พฤติกรรมรักการอ่าน ($\bar{X} = 3.20$) และทักษะชีวิต ($\bar{X} = 3.32$) ของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมาก และ 4) ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิต่อรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในระดับมาก ($\bar{X} = 3.32$)

คำสำคัญ: กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน นิสัยรักการอ่าน ทักษะชีวิต

* ผู้ประสานงานหลัก (Corresponding Author)
e-mail: titiya_net@dusit.ac.th

Abstract

The objectives of this study were to: 1) study the reading promotion activities and life skills for young children and opinions of the early childhood teachers, 2) construct reading promotion activities to enhance reading habits and life skills: health mind and body during early childhood, 3) study the application of reading promotion activities to enhance reading habits and life skills: health mind and body during early childhood, and 4) propose the reading promotion activities model to enhance reading habits and life skills: health mind and body during early childhood. The samples were as follows: 1) 143 childhood teachers, 2) 7 experts for in-depth interviews and 8 experts for focus groups, 3) 25 children, and 4) 5 experts for the fourth phase. Data was collected by questionnaire, in-depth interviews, behavioral measurements of reading habits and life skills: health mind and body, and a model-based questionnaire. Data was analyzed using content analysis, percentage, mean, standard deviation, t-test and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient. The findings were as follows: 1) Early childhood teachers rated the performance of reading promotion activities ($\bar{X} = 3.95$) and life skills ($\bar{X} = 4.14$) at high levels. 2) The model for reading promotion activities consisted of 5 components: personnel, management and information resources, activities for reading promotion, process area and environment, and evaluation. 3) The reading habit ($\bar{X} = 3.20$) and life skill ($\bar{X} = 3.32$) behaviors were higher post-test and of a high level. 4) Expert opinions of the model to enhance reading habits and life skills were generally rated "high" ($\bar{X} = 3.32$).

Keywords: Reading Promotion Activities, Reading Habit, Life Skill

บทนำ

ทักษะชีวิต (Life Skill) เป็นความรู้ ความสามารถ การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้ด้วยตนเอง โดยอาศัยทักษะภายในที่ช่วยให้บุคคลเผชิญปัญหาหรือสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตจริง อาทิ ทักษะในการคิด วิเคราะห์ คิดแบบวิจารณ์ญาณ การตัดสินใจ การสื่อสาร การควบคุมสถานการณ์ เพื่อให้อยู่รอดปลอดภัย ดำเนินชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ รักษาสภาพจิตใจที่สมบูรณ์ แสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมเพื่อการอยู่ร่วมกับผู้อื่น หรืออยู่ในสภาวะแวดล้อมและวัฒนธรรมที่เปลี่ยนไปในอนาคตได้อย่างมีความสุข (Sangaungkittipun, 2002; WHO, 2010) ซึ่งโดยภาพรวมแล้วทักษะชีวิตจะต้องประกอบด้วยทักษะชีวิตทางด้านร่างกาย สังคม และจิตใจ และจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างทักษะชีวิตโดยเริ่มตั้งแต่เด็ก ซึ่งหากเด็กได้มีโอกาสเริ่มต้นฝึกหัด

กับภาวะบีบคั้นในชีวิตจริงที่เหมาะสมกับช่วงวัยด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องจนเกิดเป็นความคุ้นเคย ประสบการณ์เล็กๆ จะค่อยๆ สะสมเกิดเป็นความรู้ วิธีคิด ทักษะคิด และทักษะความสามารถในการจัดการกับสถานการณ์ของชีวิตในภายภาคหน้าได้ เมื่อมีเหตุการณ์หรือสถานการณ์ใดที่เกิดขึ้นกับชีวิตไม่ว่าจะหนักหนาอย่างไรก็สามารถนำทักษะนั้นขึ้นมาใช้ได้โดยอัตโนมัติ

เด็กปฐมวัยเป็นเด็กในวัยเริ่มแรกของชีวิตนับเป็นทรัพยากรที่มีค่ายิ่ง เป็นความหวังของครอบครัว เป็นผู้สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรม เป็นพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ อนาคตของประเทศชาติจึงขึ้นอยู่กับคุณภาพของเด็ก เด็กที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ มีพัฒนาการในทุกๆ ด้านในวัยนี้จะเป็นพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อพัฒนาการในช่วงอื่นๆ ของชีวิตอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นพัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และจริยธรรม ซึ่งจะเป็นผู้ที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ ดังจะเห็นได้จากหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 ได้กำหนดหลักการจัดประสบการณ์ไว้ว่า ต้องจัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างต่อเนื่อง เน้นเด็กเป็นสำคัญสนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคล และบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่ และจัดให้เด็กได้รับพัฒนาโดยให้ความสำคัญทั้งกับกระบวนการและผลผลิต โดยการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กปฐมวัยนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเด็กให้ครบทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีได้มุ่งหวังให้อ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น หรือเรียนรู้เนื้อหาวิชาต่างๆ แต่จะเป็นการปูพื้นฐานวิชาต่างๆ ให้ในรูปของกิจกรรมเพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เด็กจะเรียนรู้ได้ดีกว่า เช่น การสอนให้เด็กเป็นคนเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ อดทน หรือทักษะต่างๆ ที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต ประจำวันอย่างมีความสุข สิ่งเหล่านี้ไม่อาจทำได้ด้วยการสอนด้วยคำพูด แต่จะเกิดจากการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมเป็นรูปธรรม

กิจกรรมส่งเสริมการอ่านนับเป็นกิจกรรมหนึ่งที่สามารถกระตุ้นหรือเร้าใจกลุ่มเป้าหมายให้มีความสนใจการอ่าน พัฒนาการอ่าน และสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ประโยชน์ได้ รวมถึงให้มีการอ่านอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งก่อให้เกิดเป็นนิสัยรักการอ่าน โดยมีรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลายอาทิ การเล่านิทาน การเสนอสื่อ การแสดงละคร บทบาทสมมติ การเล่นเกม การจัดนิทรรศการเพื่อกระตุ้นให้อยากอ่าน พัฒนาการอ่าน สนุกสนานเพลิดเพลินให้ทุกคนมีส่วนร่วม ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งนับว่าเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเด็กเป็นอย่างยิ่ง ดังจะเห็นได้จากกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้ปี 2546 เป็นปีแห่งการส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในมงคลวโรกาสทรงเจริญพระชนมายุ 48 พรรษา โดยมีวัตถุประสงค์ให้นักเรียน ผู้บริหาร ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง และประชาชน รวมพลังกันเทิดพระเกียรติด้วยการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ อันจะปลูกฝังนิสัยให้เด็กไทยรักการอ่าน และให้การอ่านนำไปสู่ความรู้ ใฝ่เรียนตลอดชีวิต เป็นการสร้างสรรค์สังคมแห่งปัญญาในประเทศ โดยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ในปี 2553 มติคณะรัฐมนตรีได้ให้ “การอ่านเป็นวาระแห่งชาติ” แสดงเจตน์จำนงให้คนไทยทุกคน ทุกวัย ทุกอาชีพ มีความสามารถในการอ่าน สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระราชดำรัสเกี่ยวกับการสร้างนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็ก เมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2549 ณ ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ ความว่า “หนังสือเป็นสื่อเผยแพร่ความรู้ที่อยู่คู่กับมนุษย์เป็นเวลานาน ปัจจุบันแม้จะมีการผลิตสื่อให้ความรู้ในรูปแบบอื่นๆ หลายรูปแบบแล้ว แต่พัฒนาการด้านเทคโนโลยีแต่งหนังสือยังคงมีความสำคัญและเป็นที่นิยมไม่เสื่อมคลาย หนังสือดีมีสาระมีส่วนช่วยยกระดับสติปัญญาและจิตใจของมนุษย์ นอกจากจะได้รับความรู้เป็นเครื่องบันเทิงปัญญาแล้ว คติคำสอนหรือตัวอย่างต่างๆ ที่ปรากฏในหนังสือ ยังช่วยกล่อมเกลาความรู้สึกนึกคิดคุณธรรมจริยธรรมด้วย ฉะนั้นการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้เยาวชนจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ และควรดำเนินการอย่างต่อเนื่อง” (Sutsung, 2006)

ดังนั้นกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในเด็กปฐมวัยต้องเริ่มให้เกิดพฤติกรรมการอ่าน เริ่มจากให้เด็กถือหนังสือ เข้าใจว่าหนังสือคืออะไร สนใจดูภาพ พัฒนาให้เด็กรู้จักใช้หนังสือ พัฒนาเป็นผู้ฟังและเข้าไปมีส่วนร่วมในการอ่าน พูดคุยกับผู้ใหญ่เกี่ยวกับเนื้อเรื่องในหนังสือ ต่อมาเด็กจะสามารถเล่าเรื่องโดยใช้คำพูดตน เชื่อมโยงคำ นำคำมาแต่งประโยคเพื่อใช้ในการอ่านหนังสือได้ (Boonsau & Boonsau, 2006; Samahitho, 2006) เหล่านี้จะทำให้เด็กเกิดนิสัยรักการอ่าน และหากปูพื้นฐานทักษะชีวิตต้องดำเนินกิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิตที่ดี โดยการนำเอากิจวัตรประจำวันของเด็กมาดำเนินกิจกรรมโดยการใช้กิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้ดูแลตนเอง วิธีการดูแลตนเองอย่างถูกวิธี ให้เด็กสนใจสิ่งรอบตัว กระตุ้นให้เด็กอยากอ่านได้รับความรู้แล้วนำไปปฏิบัติในชีวิตจริง (Office of The Basic Education Commission, 2010)

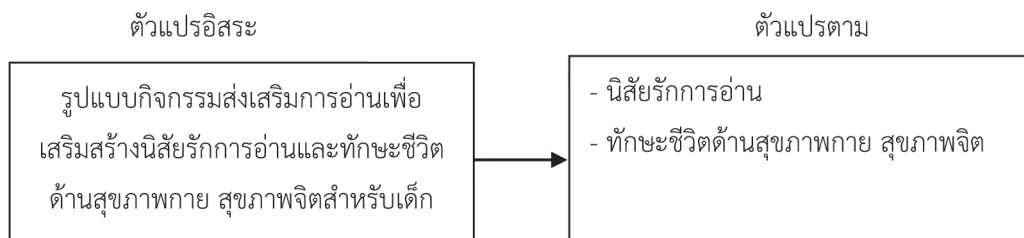
กล่าวได้ว่ากิจกรรมส่งเสริมการอ่านนับเป็นกิจกรรมที่สามารถจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กปฐมวัยได้ เพราะมีกิจกรรมที่หลากหลายที่จะช่วยพัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และจริยธรรม ผ่านการจัดกิจกรรมดังกล่าวและมีส่วนช่วยเสริมสร้างทักษะชีวิตให้แก่เด็กให้มีความรู้ ความสามารถในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการร่างกาย สังคม และจิตใจ ของเด็กให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จในชีวิต (Sangaungkittipun, 2002) ดังนั้นการพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตสำหรับเด็กปฐมวัย จึงน่าจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากิจกรรมที่เหมาะสมแก่เด็กปฐมวัยและส่งเสริมพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สอดคล้องกับทักษะการใช้ชีวิตประจำวันเพื่อดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการส่งเสริมการอ่าน และสภาพทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยตามความคิดเห็นของครูปฐมวัย
2. เพื่อสร้างรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านและทักษะชีวิตด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตสำหรับเด็กปฐมวัย

3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านและทักษะชีวิตด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตสำหรับเด็กปฐมวัย
4. เพื่อรับรองและนำเสนอรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านและทักษะชีวิตด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตสำหรับเด็กปฐมวัย

กรอบแนวคิด

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1.1.1 ครูปฐมวัยโรงเรียนในระดับอนุบาลของรัฐ

1.1.2 ผู้เชี่ยวชาญด้านบรรณารักษศาสตร์ ด้านสารสนเทศศาสตร์ ด้านการศึกษาปฐมวัย และด้านจิตวิทยาการศึกษา

1.1.3 เด็กปฐมวัยซึ่งมีอายุตั้งแต่ 2 – 6 ปี

1.1.4 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่างๆ ประกอบด้วย ด้านบรรณารักษศาสตร์ ด้านสารสนเทศศาสตร์ ด้านจิตวิทยาการศึกษา ด้านการศึกษาปฐมวัย และด้านการวัดและประเมินผล

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1.2.1 ครูปฐมวัยโรงเรียนในระดับอนุบาลของรัฐ ได้จากการสุ่มแบบเป็นกลุ่ม (Cluster Sampling) โดยคัดเลือกครูปฐมวัยจากโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดที่จะเป็นตัวแทนของแต่ละภาค และเป็นโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดีในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ประกอบด้วย 1) โรงเรียนอนุบาลนครปฐม จำนวน 15 คน 2) โรงเรียนอนุบาลกำแพงเพชร จำนวน 8 คน 3) โรงเรียนอนุบาลพิษณุโลก จำนวน 11 คน 4) โรงเรียนอนุบาลสุโขทัย จำนวน 12 คน 5) โรงเรียนอนุบาลขอนแก่น จำนวน 16 คน 6) โรงเรียนอนุบาลกาฬสินธุ์ จำนวน 10 คน 7) โรงเรียนอนุบาลร้อยเอ็ด จำนวน 20 คน 8) โรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม

จำนวน 15 คน 9) โรงเรียนอนุบาลชลบุรี จำนวน 15 คน 10) โรงเรียนอนุบาลนครศรีธรรมราช จำนวน 14 คน และ 11) โรงเรียนอนุบาลสุราษฎร์ธานี จำนวน 7 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 143 คน

1.2.2 ผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เพื่อเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านและทักษะชีวิต จำนวน 7 คน และผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการประชุมกลุ่มพิจารณา ระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านและทักษะชีวิต ด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตสำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 8 คน ได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง

1.2.3 เด็กปฐมวัย อายุระหว่าง 4- 5 ปี ในระดับอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 25 คนโรงเรียน สาธิตละอออุทิศ ศูนย์นครนายก โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เพราะโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ เป็นโรงเรียนอนุบาลแห่งแรกของรัฐที่มีความพร้อมหลายๆ ด้าน มีการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ จึงมีความเหมาะสมต่องานวิจัย

1.2.4 ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและรับรองรูปแบบฯ ที่ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือสำหรับศึกษาสภาพการส่งเสริมการอ่าน และสภาพทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย ตามความคิดเห็นของครูปฐมวัยเป็นแบบสอบถามโดยแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของ ครูปฐมวัย มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และเติมคำ คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา จบการศึกษาด้านสาขาวิชา และประสบการณ์การทำงานด้านปฐมวัย โดยมีข้อคำถามรวมจำนวน 5 ข้อ ส่วนที่ 2 เพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการส่งเสริมการอ่านและทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย มีลักษณะเป็น แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับคือ ระดับการปฏิบัติ/ระดับความคิดเห็น มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยสอบถามในประเด็นสภาพปัจจุบันและความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรม ส่งเสริมการอ่าน และทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 27 ข้อ พัฒนาการการอ่านและทักษะชีวิตของ เด็กปฐมวัย จำนวน 18 ข้อ และความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อเสริมสร้างนิสัยรัก การอ่านและทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 10 ข้อ รวมถึงคำถามแบบปลายเปิด (The Opened Form) เพื่อเป็นข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านและทักษะ ชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัย

2.2 เครื่องมือในการสร้างรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านและ ทักษะชีวิตด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตสำหรับเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับกิจกรรม ส่งเสริมการอ่านเพื่อเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านและทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัย และร่างรูปแบบกิจกรรม ส่งเสริมการอ่านเพื่อเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านและทักษะชีวิตด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อการประชุมกลุ่ม

2.3 เครื่องมือในการศึกษาผลการใช้รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านและทักษะชีวิตด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตสำหรับเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านและทักษะชีวิตด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตสำหรับเด็กปฐมวัย ประกอบด้วยองค์ประกอบและขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านและทักษะชีวิตด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตสำหรับเด็กปฐมวัย แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมรักการอ่าน และแบบสังเกตพฤติกรรมทักษะชีวิตด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตสำหรับเด็กปฐมวัย

2.4 เครื่องมือในการรับรองรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านและทักษะชีวิตด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตสำหรับเด็กปฐมวัยประกอบด้วย รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านและทักษะชีวิตด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตสำหรับเด็กปฐมวัย และแบบประเมินรับรองรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านและทักษะชีวิตด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตสำหรับเด็กปฐมวัย 5 ระดับ คือ เหมาะสมมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาสภาพการส่งเสริมการอ่าน และสภาพทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยตามความคิดเห็นของครูปฐมวัยโดยใช้แบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง จำนวน 143 คน

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อสร้างรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตนิสัยรักการอ่านและทักษะชีวิตด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตสำหรับเด็กปฐมวัยคือ สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านและทักษะชีวิต จำนวน 7 คน และประชุมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านและทักษะชีวิตด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตสำหรับเด็กปฐมวัย จำนวน 8 คน

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านและทักษะชีวิตด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตสำหรับเด็กปฐมวัยโดยเก็บรวบรวมข้อมูลผลการจัดกิจกรรมกับเด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 4-5 ปี ในระดับอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 25 คน โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ ศูนย์นครนายก

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการรับรองรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านและทักษะชีวิตด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตสำหรับเด็กปฐมวัยจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ข้อมูลจากแบบประเมินวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test independent และ F-test

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยใช้การพิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาประเด็นสำคัญที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล เทียบกับแนวคิดหลักที่ใช้ในการสร้างรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านและทักษะชีวิตด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตสำหรับเด็กปฐมวัย

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการพิจารณาความคิดเห็น ด้วยการประชุมกลุ่ม โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

4.4 วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พฤติกรรมรักการอ่านและทักษะชีวิตด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต รวมถึงวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างนิสัยรักการอ่าน และทักษะชีวิต ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้การวิเคราะห์ค่า t โดยใช้ t -test Dependent รวมถึงวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมรักการอ่านและทักษะชีวิตด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการรับรองรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านและทักษะชีวิตด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตสำหรับเด็กปฐมวัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบ รวมถึงข้อเสนอแนะที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตสำหรับเด็กปฐมวัย

ผลการวิจัย

1. การศึกษาสภาพการส่งเสริมการอ่าน และสภาพทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยตามความคิดเห็นของครูปฐมวัย

สภาพการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านสำหรับเด็กปฐมวัยของครูปฐมวัยโดยภาพรวมการปฏิบัติอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$) โดยการเล่านิทานให้ฟัง เป็นกิจกรรมที่ครูปฐมวัยมีระดับการปฏิบัติมากที่สุด ส่วนกิจกรรมที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับสามอันดับแรก คือ การร้องเพลง การสร้างบรรยากาศ สภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการอ่าน และแนะนำหนังสือ การใช้หนังสือ การถนอมหนังสือ ส่วนการปฏิบัติกิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัยของครูปฐมวัย โดยภาพรวมการปฏิบัติอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$) กิจกรรมที่ปฏิบัติมากที่สุด สามารถเรียงลำดับสามอันดับแรก คือ การทำความสะอาดมือ ฟัน ร่างกายอย่างถูกวิธี การออกกำลังกายเพื่อเสริมสร้างสุขภาพกาย และการให้ความรู้ให้เด็กรู้จักส่วนประกอบของร่างกาย หน้าที่และการดูแลรักษา พัฒนาการการอ่านของเด็กปฐมวัยตามความคิดเห็นของครูปฐมวัยโดยภาพรวมความคิดเห็นอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) โดยพัฒนาการอ่านสามอันดับแรกของเด็กปฐมวัย คือ เด็กสามารถเลือกหนังสือที่ตนเองชอบและให้ความสำคัญกับเนื้อเรื่องมากกว่าตัวหนังสือในหนังสือนิทาน เด็กสามารถออกเสียงเลียนแบบเสียงที่ผู้ใหญ่เล่านิทานหรือเรื่องต่างๆ ให้ฟัง เด็กเรียนรู้สิ่งรอบตัวจากการอ่าน ช่วยให้สามารถคิด และเรียนรู้ในขั้นสูงขึ้น และเด็กสามารถถือหนังสือและดูแลหนังสือได้ด้วยตนเอง ทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยตามความคิดเห็นของครูปฐมวัยโดยภาพรวมความคิดเห็นอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) โดยทักษะ

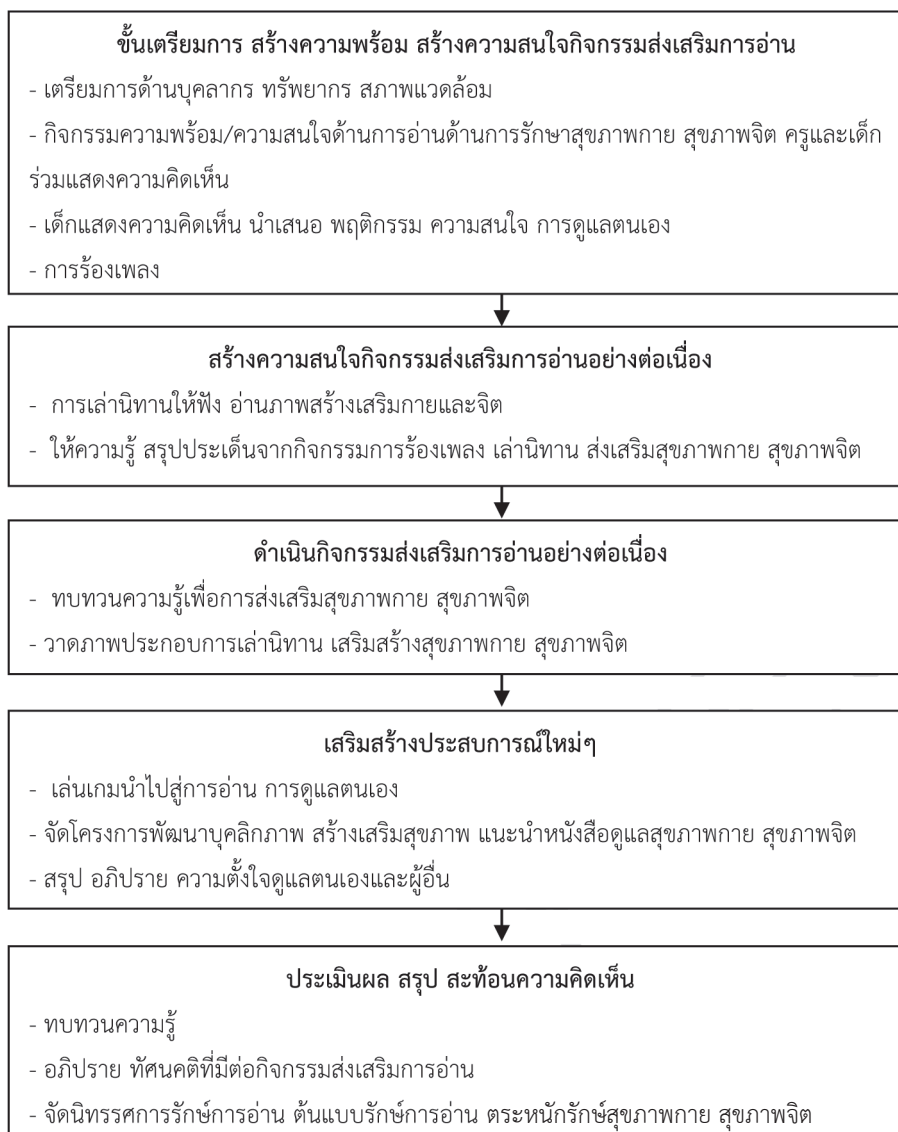
ชีวิตสามอันดับแรกคือ เด็กมีจิตใจเบิกบาน แสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงดนตรี เล่นดนตรีง่ายๆ หรือร้องเพลง รวมถึงชื่นชมสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม เด็กมีความสามารถในการดูแลตนเองเพื่อปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตนเอง เช่น แต่งตัว ล้างมือ รับประทานอาหาร และเด็กรู้จักการแต่งกายที่เหมาะสม รู้จักพัฒนาบุคลิกภาพของตนเอง ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านและทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัยตามความคิดเห็นของครูปฐมวัยโดยภาพรวมความคิดเห็นอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$)

2. การสร้างรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านและทักษะชีวิตด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตสำหรับเด็กปฐมวัย

รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านและทักษะชีวิตด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตสำหรับเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) บุคลากร 2) การจัดการและทรัพยากรเพื่อดำเนินการ 3) กิจกรรมเพื่อดำเนินการกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน 4) พื้นที่ดำเนินการและสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการอ่านและทักษะชีวิต และ 5) การประเมินผล

3. การศึกษาผลการใช้รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านและทักษะชีวิตด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตสำหรับเด็กปฐมวัย

ดำเนินการจัดกิจกรรมตามรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านและทักษะชีวิตด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ ได้กำหนดกิจกรรมตามภาพที่ 2 ดังนี้

ภาพที่ 2 ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมตามรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการอ่านฯ

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมรักการอ่านก่อนและหลังทดลอง โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test) ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95 % ผลการทดสอบ พบว่า พฤติกรรมรักการอ่านของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังทดลองมีความแตกต่างกัน โดยพฤติกรรมรักการอ่านหลังทดลอง ($\bar{X} = 3.20$) สูงกว่าก่อนทดลอง ($\bar{X} = 2.12$) ส่วนการเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านทักษะชีวิตด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตก่อนและหลังทดลอง โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test) ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95 % ผลการทดสอบ พบว่า พฤติกรรมด้านทักษะชีวิตด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังทดลองมีความแตกต่างกัน โดยพฤติกรรมด้านทักษะชีวิตด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตหลังทดลอง ($\bar{X} = 3.32$) สูงกว่าก่อนทดลอง ($\bar{X} = 2.22$) และพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมรักการอ่านและทักษะชีวิต ด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตโดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ใช้ระดับความเชื่อมั่น 95 % ภาพรวมพฤติกรรมรักการอ่านและทักษะชีวิตด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 ($r = 0.88$)

4. การรับรองและนำเสนอรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านและทักษะชีวิตด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตสำหรับเด็กปฐมวัย

รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านและทักษะชีวิตด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตสำหรับเด็กปฐมวัย ภาพรวมความคิดเห็นต่อรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการอ่านฯ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.32$) องค์ประกอบที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด คือ องค์ประกอบที่ 1 บุคลากร องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมเพื่อส่งเสริมการอ่าน องค์ประกอบที่ 4 พื้นที่ดำเนินการและสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการอ่านและทักษะชีวิต และองค์ประกอบที่ 5 การประเมินผล ส่วนองค์ประกอบที่ 2 การจัดการและทรัพยากรสารสนเทศเพื่อการดำเนินงานมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการอ่านฯ นำเสนอดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านและทักษะชีวิต
ด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตสำหรับเด็กปฐมวัย

อภิปรายผล

1. การศึกษาสภาพการส่งเสริมการอ่าน และสภาพทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยตามความคิดเห็นของครูปฐมวัย พบว่า สภาพปัจจุบันทั้งการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและกิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัยของครูปฐมวัย โดยภาพรวมการปฏิบัติอยู่ระดับมาก โดยการเล่านิทานให้ฟัง การร้องเพลง และการสร้างบรรยากาศ สภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการอ่าน ถือว่าเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย

มากที่สุดจึงมีจัดกิจกรรมเหล่านี้มาก สอดคล้องกับแนวคิดของ Warathon (2007) ที่กล่าวว่า การสร้างบรรยากาศการอ่าน การจัดหาหนังสือให้เด็กเข้าถึงได้ง่ายและอ่านหนังสือเป็นแบบอย่างให้แก่เด็ก เป็นการส่งเสริมการอ่านและสร้างนิสัยรักการอ่านแก่เด็กได้ ส่วนกิจกรรมเข้าค่ายส่งเสริมการอ่าน ถือว่าปฏิบัติน้อยกว่ากิจกรรมอื่นๆ อาจเนื่องจากต้องมีการดูแลเด็กเป็นพิเศษในการจัดกิจกรรมดังกล่าว และกิจกรรมเข้าค่ายสำหรับการส่งเสริมการอ่านจะเหมาะกับเด็กระดับประถมศึกษาเป็นต้นไป

การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิตเด็กปฐมวัยของครูปฐมวัยโดยภาพรวมการปฏิบัติอยู่ระดับมาก โดยการทำสมาธิอย่างง่ายๆ ฟัน ร่างกายอย่างถูกวิธี การออกกำลังกายเพื่อเสริมสร้างสุขภาพกาย และการให้ความรู้ให้เด็กรู้จักส่วนประกอบของร่างกาย หน้าที่และการดูแลรักษา มีการปฏิบัติมากกว่ากิจกรรมอื่นๆ จึงกล่าวได้ว่าการจัดกิจกรรมเหล่านี้ต้องจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดี เป็นการส่งเสริมทักษะการใช้ชีวิตประจำวันและควรสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมด้วย สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (Office of The Basic Education Commission, 2010) ส่วนการเปิดเพลงในระหว่างการทำกิจกรรมของเด็กตลอดทั้งวัน เป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติน้อยกว่ากิจกรรมอื่นๆ อาจเนื่องจากช่วงวัยเด็กปฐมวัยจะต้องมีการจัดช่วงเวลาพักผ่อนจึงไม่สามารถจัดกิจกรรมอื่นๆ ได้ทั้งวัน

สำหรับพัฒนาการการอ่านและทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยตามความคิดเห็นของครูปฐมวัย โดยภาพรวมความคิดเห็นอยู่ระดับมาก โดยเด็กสามารถเลือกหนังสือที่ตนเองชอบและให้ความสำคัญกับเนื้อเรื่องมากกว่าตัวหนังสือในหนังสือนิทาน เด็กสามารถออกเสียงเลียนแบบเสียงที่ผู้ใหญ่เล่านิทานหรือเรื่องต่างๆ ให้ฟัง และเด็กมีพฤติกรรมให้ผู้ใหญ่เล่าเรื่องเดิมให้ฟังซ้ำแล้วซ้ำอีก เด็กมีจิตใจเบิกบาน แสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงดนตรี เล่นดนตรีง่ายๆ หรือร้องเพลง รวมถึงชื่นชมสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม เด็กมีความสามารถในการดูแลตนเองเพื่อปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตนเอง เช่น แต่งตัว ล้างมือ รับประทานอาหาร และเด็กรู้จักการแต่งกายที่เหมาะสม รู้จักพัฒนาบุคลิกภาพของตนเอง เป็นต้น สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า เด็ก 3-4 ปี และ 4-5 ปี จะอยู่ในระดับพัฒนาการอ่านระดับที่ 3-4 จะชอบให้ผู้ใหญ่เล่าเรื่องเดิมให้ฟัง จำเรื่องนิทานได้ สามารถเล่าซ้ำจากนิทานที่ได้ยิน เด็กสามารถเลือกหนังสือที่ตนเองชอบ สนใจรายละเอียดสิ่งแวดล้อมในภาพ เริ่มแยกแยะระหว่างความจริงกับสิ่งสมมติ (Boonsau & Boonsau, 2006; Samahitho, 2006)

ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านและทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัยตามความคิดเห็นของครูปฐมวัยโดยภาพรวมความคิดเห็นอยู่ระดับมาก โดยกิจกรรมที่ควรจัดให้เด็กปฐมวัยคือ การเล่านิทานให้ฟัง อ่านภาพสร้างเสริมกายและจิต สร้างบรรยากาศ จัดสิ่งแวดล้อมส่งเสริมการอ่านดูแลสุขภาพ และการร้องเพลงรักษสุขภาพ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Rodchamnan (2009) และ Reis (2001) ที่พบว่า เด็กเล็ก 3-6 ปี ชอบฟังนิทานและดูรูปภาพประกอบจากหนังสือ จะช่วยเพิ่มประสบการณ์ใหม่ๆ และการใช้ดนตรีเป็นสื่อกลางในการจัดกิจกรรมการอ่านมีผลต่อพฤติกรรมการอ่าน เด็กจะมีความมั่นใจ มีพฤติกรรมและความสามารถในการอ่านที่ดีขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Tientad (2014) ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยโรงเรียนมัธยมสาธิตมหาวิทยาลัย ที่พบว่า

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กต้องจัดประสบการณ์ในรูปแบบกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ ทักษะ กระบวนการ และคุณธรรมจริยธรรม

2. รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านและทักษะชีวิตด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตสำหรับเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) บุคลากร 2) การจัดการและทรัพยากร เพื่อดำเนินการ 3) กิจกรรมเพื่อดำเนินการกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน 4) พื้นที่ดำเนินการและสภาพแวดล้อม เพื่อส่งเสริมการอ่านและทักษะชีวิต และ 5) การประเมินผล จะพบว่าองค์ประกอบที่ 1 บุคลากร เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ จะต้องประกอบด้วยบุคลากรที่เกี่ยวข้องนับตั้งแต่ ผู้บริหาร ครู บรรณารักษ์ ผู้ปกครอง เด็กปฐมวัย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของรูปแบบการส่งเสริมการอ่านของเด็กปฐมวัยในทัศนะของครูและ ผู้ปกครองของ Chaleysup (2010) ที่กล่าวว่า ครูและผู้ปกครองต้องมีความเข้าใจในนโยบายและมีกิจกรรม ร่วมกันระหว่างผู้ปกครองกับเด็กปฐมวัย และคำนึงถึงพัฒนาการของเด็กปฐมวัย สามารถวัดประเมินได้ ซึ่งสอดคล้องกับการประเมินผลในองค์ประกอบที่ 5 และสอดคล้องกับแนวคิดของ Tientad (2014) ที่ระบุว่า การที่ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา จะทำให้เห็นความสำคัญของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย จึงส่งผลต่อองค์ประกอบที่ 2 ด้านการจัดการและทรัพยากร เพื่อดำเนินการ ให้สอดคล้องกับเป้าหมายการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ มีมาตรฐานการเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัยก่อนเข้าเรียนประถมศึกษาให้มีความพร้อมทุกด้าน จึงต้องมีการบริหารจัดการและเตรียมทรัพยากรบุคคลให้ความรู้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูปฐมวัย ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาปฐมวัย (Office of the Basic Education Commission, 2010) สำหรับประเด็นการใช้สื่อ ICT เพื่อการจัดการนั้นต้องคำนึงถึงความเหมาะสมแต่ละช่วงวัยของเด็ก อาจนำมาใช้เพื่อเติมเต็มบางส่วน ซึ่งครูปฐมวัยหรือบรรณารักษ์สามารถนำ ICT มาใช้ในการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศเพื่อนำมาเสริมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Niamsorn (2015) ที่กล่าวว่าหน้าที่สำคัญของสถานศึกษาต้องเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร และเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยคุณลักษณะของครูปฐมวัย ความรู้ ความสามารถ ส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาและพฤติกรรมของเด็ก ในส่วนองค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมเพื่อดำเนินการกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน และองค์ประกอบที่ 4 พื้นที่ดำเนินการและสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการอ่านและทักษะชีวิต จำเป็นต้องมีกิจกรรม (Chaleysup, 2010) มีพื้นที่ดำเนินกิจกรรม และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ที่ระบุขอบข่ายของกิจกรรมประจำวันต้องส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ให้เห็นความสวยงามของสิ่งต่างๆ รอบตัว ใช้กิจกรรมศิลปะและดนตรีเป็นสื่อในการเคลื่อนไหว และเติมเต็มจินตนาการ (Ministry of Education, 2003)

3. การศึกษาผลการใช้รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านและทักษะชีวิตด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตสำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า กิจกรรมส่งเสริมการอ่านส่งผลต่อเด็กให้มีนิสัยรักการอ่าน ทั้งนี้จากพฤติกรรมรักการอ่านจะส่งผลต่อทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัยได้ เนื่องจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมรักการอ่านและทักษะชีวิตด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต หลังการจัด

กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน พฤติกรรมรักการอ่านและทักษะชีวิตด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ที่เด็กปฐมวัยสามารถช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวัน การดูแลรักษาสุขภาพของตน การช่วยเหลือตนเอง การเล่น และการออกกำลังกาย เพื่อรักษาสุขภาพกาย มีอารมณ์ที่แจ่มใส ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับการวางรากฐานการศึกษาปฐมวัยสู่อนาคตของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Office of The Basic Education Commission, 2010) ที่ระบุว่า การเตรียมเด็กไทยสู่ความเป็นประชาคมอาเซียน และคุณลักษณะเด็กไทยในศตวรรษที่ 21 ทำให้การศึกษาปฐมวัยต้องพัฒนาเด็กให้มีทักษะชีวิตที่ส่งเสริมศักยภาพสูงสุดของเด็ก เป็นคนดี เก่ง และมีความสุข ภายใต้อารมณ์ที่ดีที่เด็กอาศัยอยู่

4. การรับรองรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านและทักษะชีวิตด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตสำหรับเด็กปฐมวัย ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า องค์ประกอบที่ 1 บุคลากร มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด จึงกล่าวได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความสำคัญ สอดคล้องกับแนวคิดของ Bhulpat (2015) ที่กล่าวว่า ในการจัดการศึกษาปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลตามเป้าหมายที่กำหนด ตลอดจนได้รับการยอมรับจากทุกฝ่ายในสังคม สถานศึกษาปฐมวัยต้องเลือกสรรบุคลากร ซึ่งมีความเป็นผู้นำทางการศึกษาปฐมวัยเข้ามารับผิดชอบการจัดโปรแกรมทางการศึกษาปฐมวัยให้มีบริการที่ดี ทั้งด้านการดูแล ความเข้าใจ และการให้การศึกษแก่เด็กปฐมวัย

ข้อเสนอแนะ

1. รูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการอ่านสามารถเสริมสร้างทักษะชีวิตด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตแก่เด็กปฐมวัยได้โดยการเล่านิทาน อ่านภาพ สร้างบรรยากาศจัดสภาพแวดล้อม และการร้องเพลง เกี่ยวกับการเสริมสร้างกายและจิต รักษาสุขภาพ ครูปฐมวัยจึงสามารถนำกิจกรรมดังกล่าวไปใช้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านและทักษะชีวิตด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตแก่เด็กปฐมวัยได้

2. บุคลากรนั้นมีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ดังนั้นจึงต้องเตรียมบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความพร้อม มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านสำหรับเด็กปฐมวัย จะส่งผลต่อการเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านและทักษะชีวิตด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตของเด็กปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การพัฒนารูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ส่งเสริมทักษะชีวิตให้ครอบคลุมทุกด้านสำหรับเยาวชน และวัยรุ่น

4. ควรมีการศึกษาการออกแบบสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านทั้งกับเด็กปฐมวัย เยาวชน และวัยรุ่น

5. ควรศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบกิจกรรมส่งเสริมการอ่านสำหรับเด็กในภูมิภาคอาเซียน

References

- Bhulpat, C. (2015). Leader Early Childhood Education. *SDU Research Journal Social Sciences and Humanities*, 11(1), 1-15. (in Thai)
- Boonsau, K. & Boonsau, A. (2006). *How to Teach Language to Expert Child*. Bangkok: Saradek Publishing. (in Thai)
- Chaleysup, S. (2010). *Attitude of Teachers and Parent towards the Reading Encouragement Model for Early Childhood*. Graduate School, Suan Dusit Rajabhat University.
- Ministry of Education. (2003). *Early Childhood Curriculum (2003)*. Bangkok: Kurusapa Printing Press. (in Thai)
- Niamsorn, S. (2015). Adoption of Information Technology in Early Childhood Education: Fashionable or Necessary?. *SDU Research Journal Social Sciences and Humanities*, 11(2), 179-192. (in Thai)
- Office of the Basic Education Commission. (2010). *Direction of Develop Early Children Education Program of OBEC*. Retrieved November 11, 2010, from <http://www.obec.go.th>. (in Thai)
- Reis, A. A. (2001). Singing a Story: Exploring the Effects of Music-based Reading Activities on Emergent Readers. *Dissertation Abstracts International*. 40(02), 290-A.
- Rodchamnan, T. (2009). Develop Language of Early Childhood. *Journal of Industrial Education*, 8(2), 324-328. (in Thai)
- Samahitho. C. (2006). *The Development of Language for Early Childhood*. Faculty of Education, Kasetsart University. (in Thai)
- Sangaungkittipun, T. (2002). *Life Skill*. Bangkok: Bannakit. (in Thai)
- Sutsung, V. (2006). Teacher story. *Siamratsubdavijan Journal*, 53(8), 14-20. (in Thai)
- Tiemtda, C. (2014). Learning Experiences of Early Childhood in Matthayomsathukarnwittaya School. *SDU Research Journal Social Sciences and Humanities*, 10(2), 1-17. (in Thai)

Warathon, S. (2007). To Induce Thai Children To Reader 2. Bangkok: Thailand Knowledge Park. (in Thai)

WHO. (2010). *Life Skill.Vaccine to Protect Child*. Retrieved November 11, 2010, from <http://women.kapook.com/view6188.html>. (in Thai)

ผู้เขียน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิตียา เนตรวงษ์

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

228-228/1-3 ถนนสีรินธร แขวงบางบำหรุ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร 10700

e-mail: titiya_net@dusit.ac.th

